

SPRÁVA O ČINNOSTI KOMISIE BEZMOTOROVÉHO LIETANIA 2021 - 2025

Úvod

Komisia bezmotorového lietania je odborná komisia pre výkon leteckých činností SNA v oblasti bezmotorového lietania. Úlohou je rozvoj športovej činnosti – bezmotorového lietania a podpora talentovanej mládeže. Je hlavným garantom súťaží v bezmotorovom letaní v SR, taktiež na základe dosiahnutých výsledkov nominuje podľa schválených kritérií športovcov do štátnej reprezentácie – seniorskej, juniorskej, a ženskej. Ďalej spracúva a kontroluje rozpočet pre svoju odbornosť.

Zloženie komisie

KBL bola zvolená na poslednom pléne plachtárskeho odboru na jeseň 2021 a pracovala v zložení: Ján Kovalčík, Eduard Niko, Jozef Pavlinský, Juraj Sidor, Martin Šabla, Ivan Bajana (do júla 2024) a ja ako predseda. Predseda KBL tiež zastupuje našu odbornosť v športovej komisii SNA – orgáne, ktorý zastupuje všetky letecké odbornosti FAI v rámci SNA ako národného športového zväzu.

Financovanie

Najdôležitejšou úlohou športovej komisie je prerozdelenie prostriedkov PÚŠ (štátnych dotácií ministerstva športu pre reprezentáciu a talentovanú mládež). Zabezpečenie čo najviac prostriedkov a obhájenie si rozpočtu pred ostatnými odbornosťami je kľúčové pre potreby reprezentácie, lebo podmieňuje možnosť financovania, a prípadný nedostatok financií si musia reprezentanti dohradiť z vlastných prostriedkov.

Tieto prostriedky tiež tvoria prakticky jediný rozpočet, ktorý má KBL k dispozícii pre svoju činnosť. Prísne legislatívne nastavenie podmienok použitia obmedzuje možnosti KBL v niektorých aktivitách. Výška tohto rozpočtu sa pohybovala ročne medzi 20-23.000 EUR, a to s tým, že časť je účelovo viazaná na použitie pre talentovanú mládež (juniorov).

V tomto ohľade je zvlášť dôležitý dlhodobý problém s nesúlalom veku juniorského reprezentanta podľa pravidiel FAI (25 rokov) a podľa pravidiel Ministerstva (21 rokov). Týmto vznikajú problémy s financovaním juniorských reprezentantov, ktorí sú vekovo v tomto pásme 22-25, keďže na nich nie je možné použiť financovanie juniorov, ale odčerpávajú prostriedky pre seniorskú reprezentáciu. Tento problém sa napriek snahe vedenia SNA v rokovaníach s ministerstvom nedarí riešiť (potrebná by bola zmena zákona o športe).

Výsledky reprezentácie

Podrobné správy o činnosti KBL vrátane výsledkov reprezentantov a organizovaných súťaží sú uverejňované každoročne v rámci správy o činnosti SNA a sú zverejnené na stránke sna.sk, preto ich tu nebudem v celom rozsahu čítať, ale pokúsim sa o krátky súhrn.

Počas funkčného obdobia KBL v rokoch 2022-24 sa bohužiaľ nepodarilo obsadiť reprezentácii medailovú pozíciu na MS a ME, ktorých sa zúčastnili, ale za zmienku určite stoja 2 výsledky v prvej desiatke:

- **Majstrovstvá Európy juniorov v Dánsku (Arnborg)** 29. júla – 12. augusta 2023:
  - Š. Šiška (klubová trieda) 7. miesto z 36 súťažiacich
- **13. Majstrovstvá sveta juniorov v Poľsku (Ostrow)** 14. júla – 26. júla 2024:
  - Š. Šiška (klubová trieda) 9. miesto zo 44 súťažiacich

V oboch prípadoch bolo umiestnenie na stupňoch víťazov blízko a určite tieto výkony môžeme označiť za najlepšie medzinárodné výsledky slovenských plachtárov počas funkčného obdobia.

Vývoj reprezentačného družstva

Z hľadiska vývoja reprezentačného družstva môžeme konštatovať trend postupnej generačnej obmeny reprezentačného družstva, kde niektorí piloti, ktorí boli súčasťou reprezentačného tímu, už nemajú záujem, energiu alebo motiváciu zúčastňovať sa na medzinárodných súťažiach, ale nastáva zároveň prestup silnej generácie juniorov do dospelých kategórií.

Časť pilotov sa špecializuje na triedy, v ktorých má vlastnú leteckú techniku a často smerujú do 18m triedy, kde reprezentácia nemá vhodný vetroň. Tento fakt by mohol otvoriť možnosti novým reprezentantom na účasť v štandardnej a 15m triede, resp. prestup z klubovej triedy do tried s vodnou záťažou.

Výzvy v organizácii tímu

Okrem obmedzených zdrojov financovania reprezentácie je ďalším problémom, s ktorým sa potýkame, obtiažnosť zabezpečenia podpory reprezentácie funkciou tím kapitána. Každoročne je veľká výzva získať niekoho, kto spĺňa potrebné kritériá – dostatok času (3 týždne), angličtinu, znalosť športového poriadku a schopnosť zúčastňovať sa na stretnutiach tímkapitánov reprezentácií, a tiež fungovať ako tréner (mať skúsenosti zo súťažného lietania) a tímový psychológ.

Je to náročná úloha a preto chcem poďakovať tým, ktorí sa na ňu podujali, a to M. Jurovičovi, V. Divokovej a B. Moravcovej, ktorá nám pomohla ako TC na dvoch veľkých súťažiach.

Práca s mládežou

V rámci jednej z najdôležitejších úloh pre zachovanie a rozvoj nášho športu je práca s mládežou a rozvíjanie jej športovej úrovne. Momentálne sa tvoriaca skupina mladých pilotov dostala podporu svojho rastu, a to sústredením juniorov, ktoré sa konalo v Martine v júli 2023. O organizáciu sa zaslúžili M. Šabla, J. Pavlinský a I. Bajana a ďalší inštruktori, ktorí na dvojsedadlovkách umožnili náhľad do športového lietania. Juniori túto príležitosť využili a ich účasť na súťažiach v nasledujúcom roku 2024 ukázala, že to nebol zbytočný krok.

Materiálne vybavenie

KBL sa snažila v rámci možností a v prípade nečakaného prebytku z prostriedkov PUŠ – v situácii, keď napr. pilot zruší pôvodne plánovanú účasť na MS/ME, využiť túto situáciu na zlepšenie materiálneho vybavenia reprezentačnej techniky. Takto sa podarilo zabezpečiť potrebné materiálne vybavenie pre reprezentáciu, ale aj širšiu športovú plachtársku verejnosť:

- Pozemnú výkonnú rádiostanicu s anténnym stožiarom
- Tímový stan/prístrešok s kempovým nábytkom
- Logger Nano4
- Nové LiFePo batérie s nabíjačkami do vetroňov LS8 a Discus 2
- Tímové oblečenie pre účastníkov ME/MS
- Zábleskové protizrážkové zariadenie – čoskoro povinná výbava, a to postupne do všetkých 3 vetroňov SNA

Obnova lietadlového parku

K ďalším veľkým výzvam budúcnosti patrí perspektívna obnova lietadlového parku SNA, ktorý je k dispozícii pre potreby reprezentácie: momentálne je to LS8, Discus 2 a Ventus 2. Počas funkčného obdobia sa KBL zaoberala myšlienkou o odpredaj vetroňov a zakúpenie nových vetroňov štandardnej triedy JS4, ktoré boli avizované výrobcom. Tento predaj bol taktiež schválený orgánmi SNA.

Výrobca však avizované termíny nedodržel a projekt nového vetroňa, ktorý by mohol byť špičkou štandardnej triedy, sa ustavične odsúva. Z tohto dôvodu a tiež z dôvodu vysokej inflácie a neschopnosti výrobcu garantovať cenu k termínu dodania došlo k pozastaveniu predaja súčasnej techniky – riziko, že predané vetrone nebudeme vedieť nahradiť novou technikou vzhľadom na tieto skutočnosti, bolo príliš veľké a prednosť dostala istota dostupnosti techniky pre reprezentáciu. Téma koncepcie techniky bude určite námetom na premýšľanie KBL do budúcnosti.

Inovácia športového poriadku

Ďalším projektom KBL bola inovácia Športového poriadku (nominačné kritériá pre reprezentáciu), systém získavania bodov, tvorbu rebríčka a postupov pre tvorbu reprezentácie. Projektu sa venoval člen komisie E. Niko a podarilo sa ho implementovať do praxe. Žiaden systém nebude nikdy 100% spravodlivý alebo dokonalý, ale veríme, že tento Športový poriadok reaguje na aktuálne potreby a trendy (rozdelenie do viac tried, motiváciu účasti na viac súťažiach a tiež dobré mapovanie výkonnosti vo viacerých rokoch po sebe, pre eliminovanie náhodilých dobrých/resp. zlých výsledkov).

Air Sympózium

Ďalšou viac ako 15-ročnou tradíciou, ktorá má svoj význam pre rozvoj úrovne plachtenia, je organizovanie Air Sympózií – počas funkčného obdobia sa podarilo zorganizovať Air Sympózium 2023 dňa 4. 2. 2023 v Žiline. Akcia bola veľkým úspechom pre záujem účastníkov, profesionálne priestory a kvalitný program. O organizáciu sa postaral tím pod vedením Z. Hrnčirikovej, B. Moravcovej, S. Šišku – účasť bola medzinárodná a pritiahla záujem českých pilotov. Všetkým, ktorí sa o to pričínili, patrí veľká vďaka KBL.

Školenia a medzinárodné zastúpenie

Ďalšou akciou, ktorá práve prebieha, sú online školenia z témy Športového poriadku FAI za účelom oprášenia vedomostí po zmenách Športového poriadku FAI a príprave nových športových komisárov/official observerov. Za prípravou opäť stoja Z. Hrnčiriková a B. Moravcová. V tejto oblasti sú tiež aktívni M. Divok ako komisár vyhodnocujúci podmienky splnenia odznakov a V. Foltín, ktorý nás zastupuje ako delegát na zasadnutiach IGC. Za ich činnosť im patrí uznanie.

Spomienka

V oblasti športovej komisie KBL sme bohužiaľ prišli o vzácneho človeka. Minulý rok nás navždy opustil J. Hrnčirik, nestor a odborník v tejto oblasti najpovolanejší. Bol priekopníkom elektronického vyhodnocovania súťaží a rekordov, mentorom a konzultantom, ktorý nenápadne robil nesmierne veľa práce na tomto poli. Hovorí sa, že každý je nahraditeľný, ale v tomto prípade bude veľmi ťažké nájsť rovnako kvalitného a obetavého človeka Jankových odborných a ľudských kvalít. Toto považujem za veľkú výzvu pre novú KBL.

Odporúčania pre budúcnosť

Ak si môžeme dovoliť nejaký námet alebo odporúčanie na základe skúseností s našim funkčným obdobím – tak by som navrhol plénu, aby porozmýšľalo o zmene počtu členov komisie zo súčasných 7 na 5 (minimum je 3). Mohlo by to priniesť akcieschopnosť menšieho tímu. Ďalšie odporúčanie by mohlo byť porozmýšľať o konkrétnom stanovení zamerania/úloh alebo funkcií v rámci komisie, kde ako kľúčové vidím tieto oblasti:

- Technika SNA vetrone a ostatná výbava - jej správa, evidencia, starostlivosť
- Sekretár komisie + PR, správa dokumentov, publikácia, starostlivosť o propagáciu, sociálne siete a komunikáciu s klubmi
- Člen s fokusom na nominačné kritériá a tvorbu rebríčka/reprezentácie – snád' časom tréner?
- Starostlivosť o juniorov – dohľad, monitoring rozvoja a koučing

Toto samozrejme považujte za môj nevyžiadaný názor – slúžiaci len pre zamyslenie a prípadnú inšpiráciu. Bude to plne v kompetencii novej KBL, ktorú si zvolíte, či a ako sa týmito myšlienkami inšpiruje.

Záver

Záverom chcem ešte raz poďakovať každému jednému plachtárovi, ktorý či už teraz je tu, alebo je doma – ktorý svojou dobrovoľnou činnosťou prispieva k výcviku, výchove a rozvoju plachtárov, organizácii súťaží, plachtárskych akcií a sústrezení či víkendovej klubovej činnosti. Vy všetci ste tí, ktorí hýbu náš šport dopredu - dobrovoľne a vo svojom voľnom čase.

Novej komisii želám veľa úspechov a elánu do ďalšej činnosti a vám ďakujem za pozornosť.

T. Frátrik
predseda KBL
16.3.2025